

Obsah

Audiatur et altera pars	7
I. OSUDY HISTORIKOV	9
Prenasledovaný historik (Nad osudom a dielom Júliusa Albertyho)	9
Nepokorený historik (za Jaroslavom Šolcom)	11
Deväťdesiatiny profesora Daniela Rapanta	13
Osobnosť slovenskej historiografie	16
Generál a jeho historik	18
Historici v Encyklopédii Slovenska – bilancia neostalinského kádrovania (Štúdiá k dejinám slovenskej historiografie)	23
1. Osobitný význam encyklopédie pre kultúru Slovákov	23
2. Negatívny zásah komunistickej moci do vytvorenia slovenskej encyklopédie	24
3. Encyklopédie „zvláštneho druhu“ – osveta a kádrovanie	25
4. Lexikálna časť encyklopédie „ľud“ – svojvôľa a diletantstvo	26
5. Historici a ich dielo – lakmusový papierik hodnovernosti encyklopédie	27
6. Autodidakt a amatér – vedúci rozhodujúcej lexikálnej časti encyklopédie	28
7. Miroslav Kropilák – smutný rytier slovenskej historiografie	30
8. Viliam Plevza – tvorca Husákovho historického kultu	31
9. Ľudovít Holotík – talent v službách nepravdy	33
10. Konfrontácia objektívnych hesiel s ahistorizmom.	35
11. Ignorovanie tvorivých historikov – služba okupantovi	37
12. Sebachvála a rehabilitácia stalinizmu	39
13. Vygumovanie mien a diel historikov slovenskej rezistencie	41
14. Vylúčenie mien a diel historikov – exulantov. Manipulovanie s historikmi, zahnanými do vnútornej emigrácie.	43
15. Vylúčenie diel autonomistickej emigrácie, amerických a kanadských Slovákov	46
16. Pokrivený obraz českých historikov staršej generácie a ignorovanie diela českých historikov mladšej generácie	47
17. Vyzdvihovanie kolaborantov – vizitka služby okupantovi	49
18. Vyzdvihnutie Jozefa Stalina a dehonestovanie M. R. Štefánika Škultéty–Štefánik–Šrobár – neúplnosť a dezinformácie	51

19. Nedocenenie profesora Daniela Rapanta	83
20. Vynechávanie diel a mien – profesionálne chyby a amaterizmus	84
21. Vpád Biľakových východoslovenských kádrov a generality do encyklo- pédie	88
22. Na slávu Husákovho kultu	88
23. Vynechávky tvorcov a záverečné kamufláže	87
Na záver: národná hanba a premárnená príležitosť	89
II. PROBLÉMY A DLHY SLOVENSKEJ HISTORIOGRAFIE 20. STOROČIA	64
Spory o slovenské povstanie rokov 1848–1849	64
II.	66
III.	68
IV.	72
V.	75
*	70
Černová v slovenskom dejepisectve	77
Ruskí boľševici a národnooslobodzovacie hnutie Čechov a Slovákov	80
28. október v československej historiografii	84
Martinská deklarácia v dejinách československej štátnosti	95
K dejinám slovenského luteranizmu	97
1. Marxistský útok proti kresťanskej kultúre Slovákov	97
2. Od konfesijného zápasu k národnej jednote	101
3. Luteráni a protifašistický odboj (1939–1945)	104
4. Účasť evanjelikov a katolíkov na utváraní slovenských dejín	107
Dérerov Antiferlinger	112
1. Dôvody vzniku a história spisu	112
2. Objektívna kritika Benešovej politiky	114
3. Beneš a Fierlinger – tragické spojenectvo	116
4. Naivita demokratov a taktika komunistov v boji za uchopenie moci	120
5. Fierlingerovo falšovanie vzniku Československa	124
6. Dérerovo svedectvo o Mníchovskej konferencii a Fierlingerovej neschopnosti	127
Problémy marxistického historizmu na Slovensku	133
1. Komunistické vyvlastnenie národných dejín	133

2. Náhodnosť a diletantizmus slovenského marxistického historizmu	136
3. „Služobný marxizmus“	139
Štúdie o prenikaní marxizmu na Slovensko	144
Nová syntéza so starým obsahom (Nad syntézou a V. zväzkom akademických Dejín Slovenska)	148
I.	148
II.	151
Namiesto dejín národných dejiny KSČ (Nad VI. dielom akademických Dejín Slovenska)	154
I.	154
II.	158
Prekádovaná encyklopédia odboja a povstania 1944 (Encyklopédia odboja a SNP)	161
I.	162
II.	164
III.	167
IV.	170
Dejiny slovenskej literatúry bez Dominika Tatarku	174
I.	174
II.	177
III.	181
Slovenský biografický slovník	185
I. Nad prvým dielom SBS (Valentovič, Š. (edit.): Slovenský biografický slovník, I. zväzok A–D. Matica slovenská Martin 1986, strán 544.)	185
II.	188
III. Zastávky na pol ceste (Nad druhým zväzkom)	191
IV. V zajatí normalizátorskej praxe (Nad tretím zväzkom Slovenského biografického slovníka)	193
III. Zakladatelia ČSR v historiografii	197
T. G. Masaryk v slovenskej historiografii	197 ✓
1. Masarykovská literatúra do roku 1948	198 ✓
2. Dehonestácia T. G. Masaryka v stalinskej historiografii	200 ✓
3. Hľadanie pravdy a neostalinský regres	202
Milan Rastislav Štefánik v spomienkach a v historiografii (1919 – 1948)	210
Štefánik v historiografii (1948–1968)	220

II.	227
*	230
Štefánik v historiografii (1968–1988)	230
IV. Národnostná otázka (Sudetskí a Karpatskí Nemci)	244
Stanovisko k vysídleniu Nemcov a Maďarov z Československa	244
*	247
Ivan Dérer o riešení česko-nemeckých vzťahov a odsune československých Nemcov	248
Vyhnanie sudetských Nemcov ako problém československej historiografie	253
Skutočne sa nič nestalo?	259
✓ Obhajcovia nášho gestapizmu	260
✓ Charta 77 a diskusia o historiografii	262
V. Historické komentáre a úvahy	267
Akademik Plevza a stuttgartský kongres historikov	267
Luhanie na medzinárodnej úrovni (K svetovému kongresu historikov v Stuttgarte)	268
Vyludnené dejiny	270
✓ Historické povedomie „socialistického človeka“	272
✓ Československí občania v GULAGU	275
Normalizačné znevoľnenie československých historikov	276
✓ Čo s 28. októbrom?	280
Optika znormalizovaného historika: oslobodzovanie bez konca	282
Generácia bez historického povedomia	283
Zožrané deti revolúcie	285
✓ Historiografia bez diskusie: mlátenie prázdnej slamy	287
Normalizátorské peripetie stalinizmu	290
Stav historiografie a jej budúcnosť	293
Manipulácia komunistického režimu s historiografiou	297

Zodpovednosť znormalizovaných historikov	300
Stalin, stalinizmus a historiografia	302
I.	302
II.	304
Smutná bilancia	307

VI. DIELA V ČASE POKORENIA A TVORIVEJ ODVAHY

(Recenzie)	309
Chňoupkova reportáž o Francúzoch v slovenskom povstaní	309
Masarykovská štúdia (Jaroslav Pecháček: Masaryk – Beneš – Hrad, Mníchov 1984)	312
Svitákova štúdia o porážke československej demokracie (aj zo slovenského hľadiska) (Ivan Sviták: Velký skluz „Národní politika“, Mníchov 1984)	315
Leopold Grünwald, Wir haben uns selbst aus Europa vertrieben, Tschechische Selbstkritik an der Vertreibung der Sudetendeutschen. Eine Dokumentation. Verlaghaus Sudetenland München 1985, strán 160	319
Wolfgang Benz, hrgg.: Die Vertreibung der Deutschen aus dem Osten. Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt 1986, strán 250	322
Láska k čiernemu umeniu (Ján Horáček: Krása čierneho umenia)	325
Vznik našich hraníc (Jozef Klimko, Politické a právne dejiny hraníc predmníchovskej republi- ky. Veda Bratislava 1986, strán 184 plus 1 príloha)	329
Objavná monografia (Kniha maďarského historika o vzbure v Zelenom, Salgótarján 1986)	332
Európa pod tieňom nacizmu (Ladislav Deák: Zápas o strednú Európu 1933- 1938. Politicko-diplomatické vzťahy. Vydavateľstvo Veda, Bratislava 1986, strán 292)	336
Karel Goliath-Gorovský: Zápisky zo stalinských koncentrákov, Index Kolín 1986, strán 138	339
Jánošík, Jánošík, samopašná dieťa (Jozef Kočiš: Neznámy Jánošík. Vydava- teľstvo Osveta Martin 1986, strán 114)	342
Prísľub do budúcnosti (Jozef Klimko: Tretia ríša a ľudácky režim na Slovensku. Obzor Bratislava 1986, str. 256)	346

Práca o dejinách sudetských Nemcov (Erich Maier: 40 Jahre Sudentendeutscher Rechtskampf. Die Arbeit des Sudentendeutschen Rates seit 1947. Herausgegeben vom Sudentendeutschen Rat e. V. München 197, S.270)	340
Jiří Hájek: Begegnungen und Zusammenstöße, Erinnerungen des ehemaligen tschecho-slowakischen Aussenministers. Übersetzt aus dem Tschechischen von Bedřich Uttitz. Verlag Herder, Freiburg im Breisgau 1987, S. 222	352
Ateistický amaterizmus (Viera Hudečková: Politický klerikalizmus a súčasný antikomunizmus. Pravda, Bratislava 1987, strán 164)	355
✓ Slovenskí pamiatkári bilancujú	359
✓ História a ochrana pamiatok (Monumentorum Tutela – Ochrana pamiatok. XI. Obzor, Bratislava 1988)	363
✓ Slováci a vznik ČSR (Marián Hronský: Slovensko pri vzniku Československa. Pravda, Bratislava 1988, strán 344)	366
✓ Znormalizované dokumenty o vzniku ČSR (Antonín Vaněk (edit.): Vznik samostatného československého státu v roce 1918. Praha 1988)	369
Slovensko 1918 v práci českého historika (Jan Galandauer: Vznik Československé republiky 1918. Praha 1988)	373
✓ Habsburgovci z českého hľadiska (Jan Galandauer a Miroslav Honzík: Osud trónu habsburského. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava 1988)	376
Osemnásť rok očami českého historika (Václav Čada: Rok 1918. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava 1988)	380
Február 1948: dva slovenské pohľady (Viliam Plevza – Jozef Bob: Roky prelomu 1945–1948. Tatran, Bratislava 1988, strán 333; Viliam Plevza: Februárová história. Smena – Mladá fronta, Bratislava–Praha 1988, strán 310)	383
*	386
Pamäti ako historický prameň (Ivan Thurzo: Mezi vrchmi a na rovine, Tatran, Bratislava 1987)	390
Prínos aj starina (Anton Hrnko: Politický vývin a protifašistický odboj na Slovensku v rokoch 1939 až 1941. Knihu vydalo vydavateľstvo Veda v Bratislave roku 1988 v rámci edície Historické štúdie, redigovanou Ústavom historických vied pri Slovenskej akadémii vied.)	394

Stará koncepcia – zbytočná práca (Samo Falčan: Z bojov do budovania)	397
Trápne manká slovenskej historiografie (Viliam Plevza: Rok osemnásť. Pravda, Bratislava 1988)	400
Ani beletria, ani história: pekuniárna príležitosť (Viliam Plevza: O povstaní. Pravda, Bratislava 1989)	404
✓ Česi a Slováci očami normalizátorov (Ivan Hutira (etid.): Československé vzťahy – história a súčasnosť. Pravda, Bratislava 1989)	407
Bodka za neostalinskou historiografiou KSČ (Holotíková Z. (edit.): Formovanie komunistického hnutia a výstavba KSČ 1918–1929. Bratislava 1989)	411
Úvod k prílohám	415
PRÍLOHA I. Apely a protesty (1970–1976)	420
PRÍLOHA II. Od Zväzu českých vedeckých pracovníkov ku kulisám Národného divadla (1969 - 1973)	446
PRÍLOHA III. Ohrozenie integrity ČSR a neostalinské návraty historiografie (1969–1977)	471
IV. Hodnota domova (1977 – 1979)	517
DODATKY	526
Resumé	535
Summary	537
Resümee	539
Register	541
Obsah	559